

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, доцента
Глазунової Олени Григорівни
на дисертаційне дослідження **Матвійчук-Юдіної Олени Василівни**
на тему „Комплекс електронних освітніх ресурсів навчання
комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки”,
представлене на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.10 - інформаційно-комунікаційні технології в освіті

1. Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок із планами відповідних галузей науки.

В умовах змін, що відбуваються у світовій спільноті, зросла вагомість наукових досліджень, які сприяють розкриттю специфіки професійної підготовки ІТ-спеціалістів. Сучасна педагогічна наука накопичила значний досвід теоретичного обґрунтування і практичного вирішення проблем організації та забезпечення процесу професійної підготовки майбутніх ІТ-фахівців у системі вищої школи, відповідно до вимог сьогодення.

Попри суттєві зусилля науковців у напрямі теоретичного обґрунтування й практичної реалізації означеної проблеми, недостатньо вирішеними залишаються питання навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки з використанням електронних освітніх ресурсів. Такі розвідки дозволять максимально використовувати потенціал сучасних освітніх інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі ЗВО.

Дисертант розглянула розвиток проблематики підготовки бакалаврів кібербезпеки у вітчизняній та закордонній освітній практиці. Здійснила обґрунтований аналіз вивчення досвіду провідних світових корпорацій в проектуванні і розробці електронних навчальних ресурсів та їх контенту з дисципліни «Комп'ютерна графіка». Детально описала системний підхід щодо організації і впровадження електронних освітніх ресурсів ЗВО професійної підготовки майбутніх бакалаврів кібербезпеки.

Таким чином є підстави стверджувати, що дисертація О. В. Матвійчук-Юдіною має ознаки актуальності, які полягають, по-перше, у зверненні

автора до важливої і затребуваної нині проблеми підготовки майбутніх фахівців із використанням електронних освітніх ресурсів; по-друге, у тому, що авторові вдалося визначити не тільки особливості проектування електронних освітніх ресурсів, а й представити відповідний практичний досвід використання комплексу електронних освітніх ресурсів (КЕОР) навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки.

Пильна увага до питань урахування вимог міжнародних стандартів при проектуванні та використанні КЕОР навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки вирізняє представлене дисертаційне дослідження з-поміж інших, присвячених розгляду специфіки викладання комп'ютерної графіки. Тому актуальність виконаного О. В. Матвійчук-Юдіною дослідження не підлягає сумніву, рецензована робота представляє новий етап наукового розгляду означеної проблеми.

Тема дисертації входить до плану науково-дослідної роботи Національного авіаційного університету і є складником тем: „Автоматизація процесів функціонування кафедри вищого навчального закладу з урахуванням стандартів 180 9001 „Система менеджменту якості" (01.04.09 - 30.04.10 р. НДР № 69/14.02.03), „Методологія та технології організації комплексної системи захисту інформації вищого навчального закладу України" (01.01.2011 - 31.12.2012р. НДР № 727-дб11), „Мультимедійне освітнє середовище підготовки майбутніх фахівців у вищому навчальному закладі" (01.09.2017 - 30.06.2022р. НДР № 109/09.01.07).

2. Нові факти, одержані здобувачкою

Наголосимо, що переконливому обґрунтуванню дисертантом актуальності і новизни результатів дослідження сприяли визначення ступеню дослідженості проблеми, та ретельно виконаний аналіз особливостей підготовки бакалаврів кібербезпеки у вітчизняній та закордонній освітній практиці, представлений у підрозділі 1.1.

До теоретичного здобутку роботи, який водночас має ознаки наукової новизни, відносимо визначення й авторське обґрунтування дисертантом

професійних компетентності майбутніх бакалаврів кібербезпеки з комп'ютерної графіки, а саме щодо опанування сучасними технологіями інформаційного дизайну (інфографіки), стеганографії та голографії та розроблені критерії (мотиваційно-особистісний, когнітивний, процесуально-діяльнісний, рефлексивно-оцінний) й показники рівнів (високий, середній, низький) ефективності методики використання КЕОР у процесі навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки.

Використання розроблених О. В. Матвійчук-Юдіною методів підтримки навчального процесу, розроблених у другому розділі, покликані забезпечити підвищення ефективної підготовки майбутніх бакалаврів кібербезпеки. Організаційно-педагогічний метод сприятиме підвищенню якості надання освітніх послуг на базі адаптованих до освітніх процесів принципів системи тотального менеджменту. Інформаційно-аналітичний метод містить стандартизацію ІТ-інфраструктури ЗВО та електронних навчально-методичних ресурсів кафедри, факультету або інституту.

Вважаємо, що вдало сформований структурний каркас дисертації уможливив переконливе і різнобічне розкрити обраної для вивчення наукової проблеми, чому сприяло також використання комплексу адекватних дослідницьких методів, зазначених у вступі.

3. Значення отриманих автором результатів для педагогічної науки і практики

Варто зазначити практичну цінність роботи, що полягає у створенні комплексу електронних освітніх ресурсів з дисципліни „Комп'ютерна графіка“, розробленого з метою підвищення якості навчання при опрацюванні матеріалу на аудиторних заняттях та самостійній роботі бакалаврів кібербезпеки.

Практичне значення наукового доробку О. В. Матвійчук-Юдіної також підтверджено упровадженням результатів дослідження у навчально-виховний процес 3-х ЗВО України, про що є відповідні довідки.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертаційному дослідженні

Дослідження побудоване на солідній джерельній базі, яку дисертантка типологізувала і систематизувала. Вивчення такого значного масиву джерел дало автору підстави для формулювання обґрунтованих наукових висновків, що засвідчили достатню методологічну культуру дисертантки. Сукупність задіяних і проаналізованих дисертантом джерел свідчить водночас про глибину проведеного дослідження.

Досягненню поставленої мети та вирішенню поставлених перед дослідженням завдань слугував комплекс взаємопов'язаних методів, як загальнонаукових, так і емпіричних та статистичних.

5. Оцінка змісту дисертації та її завершеність

Структура дисертаційного дослідження О. В. Матвійчук-Юдіної логічна. Автором повністю виконано завдання дослідження і різнобічно проаналізовано проблему. У дисертації виважено й коректно сформульовано науковий апарат, визначено наукову новизну, обґрунтовано практичне значення роботи.

Загалом робота має цілісний, завершений характер самостійного оригінального наукового дослідження, яке робить певний внесок у розвиток педагогічної науки і практики.

6. Найбільш суттєві результати дослідження

Отже, найбільш суттєвими результатами дисертаційного дослідження, особисто одержаними дисертанткою, можна вважати:

1. Узагальнено зарубіжний і вітчизняний досвід професійної підготовки майбутніх бакалаврів кібербезпеки.
2. Теоретично обґрунтовано та розроблено модель формування компетентності з комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки й уточнено компетентності з комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки.

3. Розроблено та описано методику використання КЕОР навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки.
4. Розроблено рекомендації для науково-педагогічних працівників щодо підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх бакалаврів кібербезпеки.

7. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Попри значущість отриманих О. В. Матвійчук-Юдіною методологічних, теоретичних і практичних дослідницьких результатів, мусимо висловити деякі **зауваження і побажання** до дисертаційного дослідження, які носять переважно рекомендаційний або ж дискусійний характер, але можуть посприяти подальшим дослідженням у цій галузі, а саме:

1) в авторефераті дисертації доцільно було більше уваги приділити питанню проектування комплексу електронних освітніх ресурсів навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки як складової інформаційно-довідкової системи ЗВО, яке висвітлене у п.2.4 дисертації, а також відобразити цей суттєвий результат у висновках;

2) ґрунтовний аналіз педагогічних умов ефективного впровадження комплексу електронних ресурсів навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки, які зазначені в моделі формування компетентності з комп'ютерної графіки, збагатив би теоретичні здобутки дисертації;

3) на нашу думку, в моделі структури методики використання комплексу електронних освітніх ресурсів навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки варто було більше деталізувати вплив КЕОР на складники методики та очікуваний результат;

4) у параграфі 3.3 достатньо детально наведено зміст навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки, але недостатньо концентровано висвітлено форми та методи навчання, які використовуються у процесі навчання і які представлені в авторській методиці;

5) основні моделі, розроблені автором (модель формування компетентностей з комп'ютерної графіки у майбутніх бакалаврів кібербезпеки та модель структури методики використання КЕОР навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки), варто було б розмістити у основному тексті дисертації, а не в додатках;

б) з огляду на ґрунтовний аналіз досліджуваної проблеми та вивчення педагогічно цінного зарубіжного і вітчизняного досвіду, необхідно було б розробити за результатами дисертаційної роботи методичні рекомендації для науково-педагогічних працівників не тільки щодо застосування комплексу електронних ресурсів навчання комп'ютерної графіки, але й розвитку професійних компетентностей у майбутніх фахівців з кібербезпеки узагалі.

8. Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих працях

Результати наукового дослідження О. В. Матвійчук-Юдіної стали надбанням наукової спільноти шляхом доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, а також на засіданнях кафедри комп'ютерних мультимедійних технологій Національного авіаційного університету. Результати дослідження висвітлено в 20-ти одноосібних публікаціях, зокрема 8-й статтях у фахових виданнях України, 3-х статтях у зарубіжних наукових виданнях, 7-й статтях у збірниках матеріалів наукових конференцій. За результатами дослідження отримано 3-й патенти.

9. Ідентичність змісту автореферату та основних положень дисертації

Дисертація та автореферат О. В. Матвійчук-Юдіної оформлені відповідно до чинних вимог до такого рівня робіт. Автореферат цілком відображає текст дисертації та результати дисертаційного дослідження.

Висновки до розділів та загальні висновки з дослідження виважені, цілісні, комплексно й концентровано виявляють авторську позицію й

високий рівень узагальнення теоретичного та емпіричного матеріалу. Додатки представляють ґрунтовне опрацювання нормативного й статистичного матеріалу і можуть вважатися окремим результатом дослідницької роботи.

10. Загальний висновок. Аналіз дисертації О. В. Матвійчук-Юдіної „Комплекс електронних освітніх ресурсів навчання комп'ютерної графіки майбутніх бакалаврів кібербезпеки" засвідчує, що вона є актуальним, завершеним, цілісним і самостійним дослідженням, яке має належну наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

У науковій роботі отримано науково обґрунтовані результати, які дали змогу автору здійснити комплексне вирішення важливого актуального наукового завдання, що полягало у тому, щоб цілісно розкрити особливості створення і використання електронних освітніх ресурсів при навчанні комп'ютерної графіки майбутніх фахівців кібербезпеки.

Рецензоване дослідження відповідає за своїм змістом, рівнем новизни, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів встановленим вимогам до кандидатських дисертацій, зокрема пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою КМУ № 567 від 24.07.2013 (зі змінами, внесеними постановою КМУ № 1159 від 30. 12. 2015), а його автор Матвійчук-Юдіна Олена Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 - інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Офіційний опонент:

**доктор педагогічних наук, доцент,
декан факультету інформаційних технологій
Національного університету біоресурсів
і природокористування України**

О. Г. Глазунова

